

Можна зробити висновок, що сучасні організаційні структури глобальних компаній не можуть забезпечити формування системи проектного управління, яка дала б змогу дотримуватися обраної стратегії розвитку та підвищувати ефективність діяльності в галузі глобального проектного управління. Враховуючи щорічне зростання обсягів проектів, їх кількість, складність робіт та інші фактори, які впливають на діяльність компаній, саме створення ефективної організаційної структури, яка дала б змогу успішно реалізовувати поставлені задачі та цілі, є ключовим напрямком розвитку для компаній.

Душкант В. П.,
інженер 1-ї категорії відділу
науки та аспірантури,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима
Гетьмана»

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПОСТАЧАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

Наведено загальну характеристику електроенергетичної галузі. Проаналізовано динаміку обсягів постачання електроенергії закордон за останні 5 років, а також розглянуто причини скорочення експорту електроенергії до країн ЄС.

Dyshkant V. P.,
Engineer 1-category
of the Department of Science
and Postgraduate
SHEI «KNEU by V.Getman»

THE EXPORT POTENTIAL OF UKRAINE IN THE FIELD OF ELECTRICITY SUPPLY

Presented a general description of the electric power industry. Analyzed the dynamics of electricity supply abroad for the last 5 years, and consider the reasons for reducing electricity exports to EU countries.

На сьогоднішні день електроенергетика є базовою галуззю на родногосподарського комплексу, а використання електроенергії – рушійною силою науково-технічного прогресу. Галузь впливає на територіальну організацію продуктивних сил. Часто навколо найбільших постачальників і виробників електроенергії формуються цілі комплекси підприємств та виробництв, в яких частка енергетичних витрат у собівартості готової продукції значно більша, порівняно з традиційними галузями промисловості.

Енергетична галузь повністю забезпечує потреби країни в електроенергії, а також частину передає закордон. Розгалужена система електропостачання дозволяє здійснювати безперебійну роботу всіх 8 електроенергетичних систем України.

Енергетичний потенціал України в даний час є чималим. В електроенергетиці він представлений 44 тепловими електростанціями (ТЕС), 8 гідроелектростанціями (ГЕС) і 5 атомними електростанціями (АЕС). Лінії електропередач, що зв'язують енергетичну систему України з країнами ближнього зарубіжжя і Центральної Європи, дають можливість виходу на закордонні ринки цих країн [1].

Загалом енергооб'єднання України характеризується розвиненими магістральними, міждержавними, локальними електричними мережами, і має у своєму складі надлишкові генеруючі потужності. У зв'язку з цим Україна має необхідні передумови для розвитку експортного потенціалу в сфері електроенергетики, серед перспективних напрямів нарощування якого можна виділити: збільшення обсягів експортних поставок електроенергії в суміжні держави, а також організацію таких поставок в інші країни через територію даних держав.

Основними країнами-імпортерами електричної енергії з України є Росія, Угорщина, Польща, Молдова, Словаччина, Румунія та Білорусь. Проте з 2008 року в Росію українська електроенергія не експортується. Того ж року вона не експортувалась до Білорусі. Динаміку та географічну структуру фізичних обсягів експорту електроенергії з України представлено в табл. 1.

З даних таблиці можна зробити висновок, що експорт України протягом 2006—2009 різко скоротився. Протягом цього періоду збільшилось споживання української електроенергії лише Словаччиною, а тенденції зменшення бачимо в Польщі, Угорщині, Білорусі (від двох до чотирьох разів). Постачання Україною продукції цієї галузі до Росії припинено за взаємною домовленістю сторін і відновлення його залежатиме від балансу електроенергії (від об'ємів її виробництва та споживання). Щодо Молдови, то в зв'язку з підвищенням Україною ціни за електроенергію країна-імпортер почала шукати нові шляхи виходу із ситуації, а тому замістила українську електроенергію на внутрішньому ринку електроенергії, виробленою на Молдавській ДРЕС.

З 2010 року Україна перейшла на нову модель організації експортних поставок електроенергії. Тепер учасники ринку набувають на аукціонах у оператора магістральних мереж НЕК «Укренерго» доступ до транскордонних ліній електропередач, по яких здійснюються експорт. Хоча держава і самоусунулася від процесу, але продовжує жорстко контролювати ціни на електроенергію на внутрішньому ринку, використовуючи для цього вкрай заплутаний механізм перехресного субсидування одних споживачів за рахунок інших. Так, більшість вітчизняних підприємств купують електроенергію приблизно по 90 доларів за 1 МВт/год, тоді коли 1 мвт/год. електроенергії, що йде на експорт коштує близько 60 доларів [2].

Отже, можна зробити наступний висновок: обсяг експорту електроенергії в Україні перевищує імпорт і це позитивно впливає на діяльність компаній в даній сфері, проте об'єми експортованої продукції до різних країн нестабільні, що може призвести до розбалансування всієї системи експортно-імпортних зв'язків.

Таблиця 1

**ДИНАМІКА ОБСЯГІВ ЕКСПОРТУ ТА ГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ОСНОВНИХ
КРАЇН-СПОЖИВАЧІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ З УКРАЇНИ за 2006—2011 рр. (нетто)***

Країна	2006		2007			2008			2009			2010			2011		
	мін. кВтгод	частка, %	мін. кВтгод	частка, %	зміна до поп. %	мін. кВтгод	частка, %	зміна до поп. %	мін. кВтгод	частка, %	зміна до поп. %	мін. кВтгод	частка, %	зміна до поп. %	мін. кВтгод	частка, %	зміна до поп. %
Росія	498,1	4,77%	965,9	10,50%	93,92%	—	—	—	—	—	—	79,6	1,89%	-	55,5	0,86%	-30,28%
Угорщина	3 531,5	33,84%	3 172,3	34,48%	-10,17%	2 192,8	27,87%	-30,88%	1 171,7	29,29%	-46,57%	609,2	14,44%	-48,01%	2472,7	38,44%	305,89%
Польща	884,3	8,47%	641,1	6,97%	-27,50%	778,6	9,90%	21,45%	201,5	5,04%	-74,12%	—	—	—	59,6	0,93%	—
Молдова	2 478,7	23,75%	2 931,4	31,86%	18,26%	2 988,0	37,98%	1,93%	6,9	0,17%	-99,77%	24,8	0,59%	259,42%	665,6	10,35%	2583,87%
Словаччина	496,6	4,76%	347,3	3,77%	-30,06%	1 838,3	23,36%	429,31%	1 373,2	34,33%	-25,30%	502,9	11,92%	-63,38%	589,4	9,16%	17,20%
Румунія	47,7	0,46%	456,9	4,97%	857,86%	70,5	0,90%	-84,57%	34,1	0,85%	-51,63%	61,6	1,46%	80,65%	28,4	0,44%	-53,90%
Білорусь	2 500,0	23,95%	685,5	7,45%	-72,58%	—	—	—	1 212,9	30,32%	—	2940	69,70%	142,39 %	2561,6	39,82%	-12,87%
Всього	10 436,9	100,00%	9 200,4	100,00%	-11,85%	7 868,2	100,00%	-14,48%	4 000,3	100,00%	-49,16%	4218,1	100,00%	5,44%	6432,8	100,00%	52,50%

* створено автором на основі даних [5]

Хоча має місце позитивна динаміка експорту електроенергії, проте на сьогодні є об'єктивні причини щодо скорочення Українної діяльності з її експортування:

1. Країни Східної та Центральної Європи розпочали активні програми по енергозбереженню. До того ж структура ВВП цих країн деформувалася в сторону менш енерговитратних видів економічної діяльності.

2. Електроенергія вироблена Україною не відповідає загальноприйнятим стандартам: електроенергія з амплітудою коливання 1,2 Гц явно не користується попитом у європейських споживачів. Колишні основні партнери — Польща, Чехія, Словаччина й Угорщина — ввійшли в єдину європейську енергосистему, що має високі вимоги як до якості енергії, так і до систем її регулювання. Зважаючи на це можливості експорту електроенергії безпосередньо залежать від можливостей доведення його якості до європейського стандарту, що не припускає відхилення від стабільної частоти 50 Гц більше ніж у 0,2 Гц (в Україні періодичне падіння частоти до критичного рівня 49,2 — 49,3 Гц).

3. Наявність неприпустимо великих втрат обсягів електроенергії в електромережах України (лише в мережах енергопостачальних компаній, які мають значно меншу напругу ніж магістральні електромережі, втрати становлять 19 %). Водночас в Україну надходять пропозиції від західних партнерів по закупівлі вітчизняної електроенергії.

Узагальнюючи оцінку тенденцій експорту електроенергії з України можна дійти висновку, що динаміка зовнішньої торгівлі електроенергією з країнами ЄС є мінлива, загалом подібна до динаміки співвідношень цін на електроенергію на національному та зовнішніх ринках й істотно залежить від кон'юнктури на зовнішніх електроенергетичних ринках. Також ці значні коливання можуть свідчити про відсутність сталих конкурентних переваг вітчизняних енергопостачальних компаній і, як наслідок, довгострокових комерційних відносин з кінцевими споживачами чи посередницькими енергопостачальними компаніями на електроенергетичних країн ЄС і СНД.

Література

1. Карбовник Л. П. Проблеми державного регулювання монополій в Україні // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. — 2005. — № 15. — с. 408—413

2. Серебренніков Б. С. Економічна оцінка реалізації експортного потенціалу електроенергетики України [Електронний ресурс] // Економіч-

ний вісник НТУУ «КПІ». — Режим доступу: <http://economy.kpi.ua/uk/node/349>

3. Розпорядження КМУ «Про експорт електроенергії до Республіки Білорусь» від 27.05.2009 р. № 574-р [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/574-2009-%D1%80/conv>.

4. Розпорядження КМУ «Про експорт електроенергії до Республіки Молдова» від 21.07.2010 р. № 1507-р [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1507-2010-%D1%80/conv>.

5. Сайт Міністерства палива та енергетики — <http://mpe.kmu.gov.ua/>

Жук О. І.,

Технологічний інститут
Східноукраїнського
національного університету
ім. Володимира Даля, Україна

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТО- СПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИ- ЄМСТВ ХІМІЧНОЇ ГАЛУЗІ

Виділено основні чинники конкурентоспроможності підприємств хімічної галузі з урахуванням її особливостей. Розглянуто вплив інноваційної активності на результати діяльності хімічного підприємства.

Olga Zhuk,

Technological Institute of the
East Ukraine national university
by the name of Vladimir Dal,
Ukraine

INNOVATIVE ACTIVITY AS FACTOR OF COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES OF CHEMICAL INDUSTRY

It is explored basic factors of competitiveness of enterprises of chemical industry taking into account its features. Influence of innovative activity is considered on the results of activity of chemical enterprises.

Нестабільність зовнішнього середовища і загострення усіх форм конкурентної боротьби обумовлюють постійний пошук шляхів зміцнення позицій підприємств і галузей в економічному просторі і підвищення їхньої конкурентоспроможності.

Хімічна та нафтохімічна промисловість має суттєве значення для економіки України: її частка в структурі обсягу реалізованої продукції за сім місяців 2012 р. становить 7,4 %. Спостерігається стійке зростання експорту хімічної та нафтохімічної продукції (за виключенням кризового періоду), зокрема темп росту у 2011 р. становив 155 %. Водночас варто зауважити, що ціновий чинник домінує над зростанням показників у натуральному вимірі.

Метою даного дослідження є вивчення основних факторів конкурентоспроможності підприємств хімічної галузі з акцентуванням уваги на ролі і сучасному значенні інноваційного чинника.